

הקדמה

כשאתה יוצא מעל פני אדם חכם - אתה נשאר מה שאתה. מה שהיית לפני שנכנסת: טיפש או חכם; כשאתה יוצא מעל פני אדם משכיל - אתה נשאר מה שאתה: משכיל או בער; מעל פני אמן - מה שאתה: אמן או אומן. אבל כשאתה יוצא מעל פני אדם מאמין - אתה יוצא אחר. שכן גם אם אמונתו של המאמין לא דבקה בך היא חלה אף עליך. המאמין מאמין גם בך! (גאולה כהן על הרבי)

"המאמין מאמין גם בך" - תחושה זו עולה לא רק מקריאת מכתבי הרבי לגאולה כהן עצמה, אז עיתונאית ולימים אשת ציבור וחברת כנסת, אלא גם מכל אחד ואחד ממאה ותשעים המכתבים האחרים שבספר זה.

על כוללנה מכנס יחדיו מכתבים שכתב הרבי לנשים במענה לשאלותיהן. המכתבים עוסקים בכל ההיבטים בחייה של אישה, ומשקפים את הקשת הרחבה של הנושאים שהעלו נשים בפני הרבי - משאלות של זוגיות, אימהות, משפחה וקריירה, דרך בירור ענייני השקפה ואמונה, ועד למצוקות נפשיות ולבטים קיומיים.

מכתבי התשובה של הרבי הם חיבור של שמים וארץ. הרבי יורד בדבריו עד לניואנסים הקטנים של המציאות ושל עולם המעשה, ויחד עם זאת מציע לשואלת נקודת מבט מרוממת יותר, מלאה באמונה, ולאורה מפרש מחדש את שאלתה.

את תפקידה של האישה, כמו את תפקידו של כל אדם, רואה הרבי ברצינות תהומית. הוא אינו מותר לאף אחת ואינו מניח לאף אחת לשקוע בבטלה, בדיכאון או ברחמיים עצמיים. במיוחד הוא מנסה לרתום כל יכולת, כוח או כישרון אפשריים למשימה העצומה להביא תקומה לעם היהודי, אחרי המכה הנוראה שספג בשואה ולנוכח הקשיים הרוחניים של הדורות האחרונים.

הרבי העמיד מפעל מפורסם של "שלוחים", אבל לאמיתו של דבר ראה בכל אחד שליח, ולא פחות מכך ראה בכל אחת - שליחה. אמונתו של הרבי אכן חלה על כל אדם, אבל באופן מיוחד האמין הרבי בכוחה של האישה, שעומק השפעתה מתחיל בביתה-פנימה אך משם מתפשט אל הסביבה כולה.

המכתבים שנבחרו לצורך ספר זה נאספו מתוך סדרת-הענק של מכתבי הרבי "אגרות קודש" וכן מתוך שלושת הכרכים של "מורה לדור נבון". המכתבים בלשון הקודש הובאו כאן כלשונם, בשפתו הייחודית של הרבי, למעט התאמות קלות מאוד לשפת ימינו במקום שהדבר נדרש. את המכתבים שנכתבו בידיש או באנגלית הבאנו בגרסתם המתורגמת והערנו על כך במקומם.

ספר זה מצטרף אל את עלית, שהגיש לציבור הרחב מבחר משיחותיו של הרבי לנשים והתקבל באהבה גדולה. גם הפעם אנו משוכנעים שהמסרים המעצימים ורוויי האמונה שבמכתביו של הרבי ידברו לכל אישה באשר היא, ויסייעו לה להתמודד טוב יותר עם אתגרי החיים ולמצות את מלוא כוחה האמיתי - רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה.

ספריית מעיינותיך

תוכן עניינים

נעורים

- 19 דוגמה חיה של בת ישראל
 21 הנעורים - ימי ההכנה
 23 הקשיים יחזקו אותך
 24 קני לך חברות
 26 לא לדחות את לימודי הקודש
 28 כשעומדים בניסיון - זוכים לברכת ה'
 30 ידידות בלתי רצויה
 32 לא לעשות עגל מזהב
 35 איך להתגבר על פיתויים
 37 נר להאיר
 39 להיות "מהלך"
 41 משפיעה ולא מושפעת
 43 תתחזקי ותראי את הדרך

קשה כקריעת ים סוף

- 47 החלטה שכלית או רגשית?
 48 לא הכל בידינו

50	עשו הפסקה
51	"עזר" או "כנגדו"
53	להתחיל מעכשיו
55	העתיד שלך בידיך
57	הוא לא בשבילך
59	קירוב שמביא ריחוק
61	קשר מסוכן
62	לא לפחד מכישופים
63	לבקש מחילה
64	"נשאלה את פיה"
65	עם הפנים לעתיד
67	אין למה להמתין
69	הקשיבי להוריך
71	מתנת שידוך לאחות הגדולה

בניין עדי עד

75	מעיינות אור ואהבה
77	האחריות עליך, צריך רק לרצות
79	משתלם להשקיע בבית
81	זה תלוי בך
83	לחיות עם החסרונות
85	במקום לקנא - לאהוב

87	הכל תלוי ברצון
89	טוב להתייעץ
90	לשנן שוב את דיני טהרת המשפחה
91	לקבל החלטה נכונה
94	לעשות תשובה מעומק הנפש

אימהות

99	ילדים זה אושר
101	תכנון המשפחה
103	הרופאים הם לא א-לוהים
106	העצה לזכות בילדים נוספים
108	בציפייה לבשורות טובות
110	עצות לחודשי ההיריון
111	היריון והנקה
112	אימוץ - על פי התורה
113	הידור בכשרות - מידות טובות לילדים
114	בחינוך - אין מוקדם מדי
116	הווי גולה למקום תורה
118	לא די בבית ספר דתי
120	הנוער רוצה לשמוע אמת
122	היו גאים בילדיכם!
124	עקירת לבנה אחת עלולה להרוס את הבניין

127	סימן תמידי למסירות הנפש
130	לדאוג שהבת תנהל בית יהודי
132	אמא דואגת לנשמה
135	לא להתערב
137	בגיל צעיר דרוש חינוך חזק
140	הדרך לנחת מהילדים

בשבילי החיים

145	הדרך להתמודד עם רגשות
147	"יום ארוך של בדירות"?
150	את לא לבד
153	הדרך לשלווה פנימית
156	לא להעצים את הבעיה
159	מחשבות שאין בהן ממש
161	להעריך את הטוב
163	עליות ומורדות בחיים
164	לזכור את חסדי ה'
166	לא לשבירת הלב
168	ההשגחה הפרטית מלווה את כולנו
170	כל יהודי - עולם מלא
171	אסור לשכוח מי בעל הבית
172	היצר הרע בתחפושת

174	לקפוץ למים ולהתחיל "לשחות"
176	הדרך להתגבר על השפעת הסביבה
178	הדרך להתגבר על כעס ורוגז
179	לסייע לאחרים למרות הקשיים
181	לא לקחת ללב
183	לסייע לאחרים זה בריא
185	כך תסייעי לבריאותה של אמך
189	חוליה בשרשרת הדורות
192	המזכרת האמיתית מארץ ישראל
194	"ויזה" רוחנית

שאלות ולבטים באמונה

197	את כן מאמינה
199	נקודת הכובד של היהדות
201	לבסס את קיומו של אלוקים על הבנתנו - סתירה מושגית
203	הנשמה ממשיכה לחיות
206	זו רק חזרה אל המקורות
208	ה' נותן את הכוח

על תפקידה המיוחד של האישה

213	כמו הראש והלב
216	לימוד תורה לנשים

- 219 תרומה לקהילה בדרך אחרת
- 221 על החלקים החשובים לא מדברים
- 223 הדרך לבטא את עצמאות האישה
- 225 לדרוש מהבעל ללמוד תורה
- 228 בונות המשכן
- 230 עשינה כאן ארץ ישראל
- 232 להאיר את הבית
- 234 בין אשת קורח לאשת און בן פלת
- 236 החוש הפנימי של הנשים
- 238 בעלך זקוק לעידוד שלך
- 240 מזווה - סגולה לכיטחון

מצוות האישה

- 245 לא להתבייש לדבר
- 246 אין פלא על עיכוב הזיווג
- 247 הקב"ה לא מתאכזב
- 248 יוזמה מקומית שנוגעת לכלל
- 250 תמיד אפשר לתקן
- 252 כיסוי הראש - תנאי לברכת ה'
- 254 לקדש את השם בכיסוי ראש מלא

השפעה על הסביבה

- 259 הצעירים מחפשים הדרכה
- 265 שגם "רעך" יהיה "כמוך"

267	לתת "צדקה" מהעושר הרוחני שלך
269	לצאת לחפש
270	תכלית הזיכרונות
272	דרכי ההשפעה
273	לימוד משותף של נשים
275	הוכיחי את עצמאותך - השפיעי על בנות הנעורים
278	בארמונו של המלך
280	יותר פעילות - פחות דאגות
282	להשקיע בהווה
284	אפשר להסביר בדרכי נועם
285	לפעול ולפעול - ובשמחה!
288	לבקש מה' - ובר־בזמן לפעול נגדו?

אשת חיל

293	אסור לוותר על כישרון
295	משתלם להשקיע ברכישת מקצוע
297	צייר רואה את הפנימיות
299	החיים הם שירה
300	האם ניתן להפיק סרט על נשים בתנ"ך?
304	היתה כאניות סוחר
305	חקירה "מדרעית" שמובילה למעשים
307	דרך ארוכה וקצרה

בשדה החינוך וההוראה

- 311 תפקיד נעלה ואחראי
- 312 הוראה צריך ללמוד
- 314 ללמד וללמוד
- 316 לחנך - לא רק להקנות ידע
- 318 כולם "חכמים"
- 320 ילדי ארצך קודמים
- 322 לחזק את הקשר עם האימהות
- 324 מצווה מסייעת למצווה
- 325 לא להתייאש!
- 327 סגולה לילדים
- 329 תפקידה החינוכי של המזכירה
- 331 מזכירה את המטרה האמיתית
- 333 אין מסיבת סיום
- 334 לא למוכשרות בלבד
- 336 עם הקב"ה לא מתווכחים
- 339 אסור לסגת מן המערכה
- 343 לא לפגוע בבנו של מלך

המקום ינחם אתכן

- 347 האבדה היא רק שלנו
- 351 אבל יהודי ונחמה יהודית

354	לא לבדידות, לא לעצבות
358	לשמח את הנשמה
360	רגע קטן של צער
363	להוסיף בעשייה לאחר הפטירה
365	גדר גשמית וגדר רוחנית
367	לגדל ילדים בשמחה

האישה במעגל השנה

371	ראש השנה: מסירות הנפש של האימהות
373	חנוכה: להאיר את החושך
376	שבת שירה: שירת הנשים
378	פורים: אסתר - דוגמה לכוחה של האישה
380	פורים: מפגש משנה חיים
383	פורים ופסח: בבית ובחוץ
385	פסח: בזכות הביטחון
387	ספירת העומר: להאיר כְּסִפִּיר
390	ל"ג בעומר: לגלות את הפנימיות
392	שבועות: הכל בזכותכן
394	שבועות: בדרכה של רות
396	שבועות: הנשים והחסידות
399	בין המצרים: הנשים מבטלות את סיבת הגלות
401	ט"ו באב: היסוד והעיקר - אישה יראת ה'

לבנות הצעירות

405	בנותינו ערבות בעדנו
406	יאיר מזלך
408	משפיעה צעירה
409	כנגד ארבע בנות
411	קייטנה לנשמה
413	מקורות

נעורים

דוגמה חיה של בת ישראל / הנעורים - ימי ההכנה /
הפנימייה תחזק אותך / קני לך חברות / לא לדחות את
לימודי הקודש / כשעומדים בניסיון - זוכים לברכת ה' /
ידידות בלתי רצויה / לא לעשות עגל מזהב / איך להתגבר
על פיתויים / נר להאיר / להיות "מהלך" / משפיעה ולא
מושפעת / תתחזקי ותראי את הדרך

דוגמה חיה של בת ישראל

הבת מגיעה למצוות לפני הבן בזכות הבנינה היתרה
שיש בה • בגיל הנעורים חשוב במיוחד לקבל חינוך
דתי, כדי להתחסן מפני ניסיונות המחר שאי אפשר
לשער היום • מכתבים לבת מצווה

ברכה ושלוש!

במענה על מכתבה, בו מודיעה אשר מלאו לה שתיים-עשרה
שנה.

הנה בטח יודעת היא אשר בגיל זה נעשית מחויבת במצוות,
וכמאמר רז"ל: בינה יתרה ניתנה באישה, אשר לכן ה"בר מצווה"
של בנות ישראל היא שנה קודם לבר-מצווה של בני ישראל. וייתן
ה' יתברך שתגדל מעלה מעלה בידיעות והנהגה ישרה, והוריה
שיחיו ירוו ממנה ומשאר ילדיהם שיחיו נחת יהודית חסידית.

בטח משתדלת גם כן להשפיע על סביבתה, להחדיר בה חום
של יראת שמים וחסידות, אשר זהו גם כן צינור וכלי נוסף לקבלת
ברכות ה' יתברך.

בברכה.

במענה על מכתבך בו את מודיעה אשר בט"ו מנחם-אב הגעת
לגיל שתיים-עשרה שנה, היא עונת בת מצווה...

בשאלתך אודות מקום המשך לימודך ואופנו -

לדעתי, כיוון שהחינוך של הנוער, ובפרט החינוך באותן השנים של הגיל שלך, משפיע על כל משך ימי חייו, ובו תלויים העצמאות שלו והתוקף שלו, שיוכל לעמוד בניסיונות שישנם בחייו של כל אחד ואחת;

כיוון שנמצאים אנו בתקופה רבת שינויים, שאי אפשר לשער עתה כלל אופי ותנאי החיים לאחרי שנים אחדות, ולכן אין לדעת גם כן גודל הניסיונות אז שלא להיכשל בענייני צדק ויושר, אמונה ודת -

לכן צריך וחייב כל אחד ואחת מהנוער לקבל חינוך דתי במידה המקסימלית, בכדי שיוכל לעמוד בכל סכנה שלא תבוא, חס ושלום.

ואם אפילו חינוך באופן זה קשור יהיה באיזה אי־נוחיות וכיוצא בזה, במשך תקופת זמן - במה נחשב זה לעומת החיסון ותוספת הכוח שמקבלים על ידי חינוך זה דווקא למשך כל ימי החיים.

הנעורים – ימי ההכנה

החיכוכים שבבית אינם גדולים כפי שאת חושבת. מה שחשוב הוא שאת רוכשת עכשיו את ה"ציוד" הדרוש להמשך החיים • מענה לנערה שלא הסתדרה בבית

במענה על מכתבה משלהי טבת, בו כותבת אודות היחס עם אלו אשר בביתה, ואיך שזה פועל עליה דיכאון רוח וכו', ולדעתה סיבת העניין החילוק בגיל וכיוצא בזה.

והנה בכמה בתים ישנו חילוק גיל על דרך אשר בביתה, ואף שמוכן שלפעמים מביא זה לחיכוכים, חילוקי דעות וכיוצא בזה, בכל זאת אינו בא למצב המתואר במכתבה שלה. ולכן תקוותי שגם בעיניה חריפות המצב גדולה יותר מאשר הוא לאמיתתו, אלא ששכסגולת הנוער מגיבים על עניינים לעתים תכופות בחריפות יותר מדי.

בכל אופן, אפילו אם יהיה המצב כמו שהיא כותבת במכתבה, מובן ופשוט שלא זו הדרך – האמצעים החריפים אודותיהם כותבת – וגם אין הכרח בזה, והוא על ידי שתתבונן על דרכה בחיים, שבדרך זו צריכה להכין את עצמה במשך השנים בגיל שלה – לרכוש ידיעות, לספוג רוח אמונה וביטחון ואורח חיים מתאים וכו' וכו', בכדי שכשיבוא הזמן לבנות בית בפני עצמה בשעה טובה ומוצלחת, יהיה הבית מאושר הן בגשמיות והן ברוחניות, על ידי שתהיה עקרת הבית מחוסנה כדבעי ובציוד הדרוש לכל זה, וכל זה תלוי באופן חייה ובפעולותיה עתה. ולעומת תפקיד הכי נעלה, במה נחשבים כל התופעות עליהן כותבת, שאינן אלא דבר עובר מבלי כל רושם כלל, באם אין מגדילין אותן.

תקוותי ששורותיי אלה המעטות בכמות תספקנה בשבילה להבהיר את הנקודה התיכונה בְּאִמּוֹר, ותרגענה את רוחה, על ידי שתראה מכאן ולהבא את המצב כמו שהוא לאמיתתו, ובורא עולם ומנהיגו שהוא תכלית הטוב ועצם הטוב ינְחֶה בדרך הטובה לפניה בכל הפרטים.

הקשיים יחזקו אותך

אל תיפלי ברוחך מהקשיים שאת חווה בבית. כולם עוברים התמודדויות שונות, והדבר רק מחסן ומחזק את האדם. את ההפרעה ללימודים ניתן לפתור באמצעות לימודים בפנימייה • מכתב לתלמידה

במענה למכתבה, שנתארך דרך הילוכו, בו כותבת אודות היחסים אשר בבית ושבמידה מסוימת מפריעים ללימודיה באופן הנראה לה, ושואלת באיזו דרך תוכל להסתדר בכדי ללמוד כראוי ובשיטה הראויה.

וכיוון שכותבת (...), מהראוי להיוודע על-דבר האפשרות שתסתדר שם בבית הספר אשר לבנות, או בבית ספר בית יעקב, מקום שיש שם פנימייה. בכל אופן מובן שאין ליפול ברוח ח"ו ממה שיש מכשולים בדרך החיים, ולא הכל מן המוכן, אלא שזקוקים ליגיעה והשתדלות ולפעמים תכופות השתדלות יתרה, כי כן הוא הסדר בעולמנו זה, וכפי שיודע כל אחד ואחד בנוגע אליו, אלא שמאי-ידיעות בפרטיות הנעשה אצל חברו, לפעמים טועה שהוא היוצא מן הכלל במה שאין דרכו בחיים נוחה בתכלית. ורואים אשר דווקא ניסיונות ועיכובים אלו מחסנים את האדם ומכשירים אותו ללכת יותר בטוח בדרכו בחיים...

קני לך חברות

אל תדרשי מחברותיך להיות מושלמות. חז"ל מעידים על בנות ישראל ש"נאות הן", ובוודאי במשך הזמן תכירי במעלותיהן, וכך תחלוקי לה הבדידות • מכתב לנערה בודדה

במענה למכתבה, בו כותבת אשר זה מזמן שלומדת בסמינר ולמרות זה אינה יכולה להתיידד עם התלמידות, ונמצאת לעצמה בודדת, וזה כמובן משפיע על מצב רוחה וכו'.

ובכלל עליה להתייעץ עם המורים שלה - איזו מהתלמידות מתאימה יותר להתיידד עמה, ואחרי כן להשתדל לעשות את זה.

ובכללות העצה להקל ההתיידדות היא להתבונן אשר אין אדם שלם בכל המעלות, וגם היא בכלל זה, זאת אומרת שגם לה חסר בשלמות, ולכן אין לדרוש ולהקפיד על החברות שלה שתהיינה מושלמות בכל העניינים ובכל הפרטים.

ועוד, אשר העידו רבותינו ז"ל אשר בנות ישראל נאות הן, וכל אחת מהן נקראת בת שרה, רבקה, רחל ולאה, ובוודאי שיש בה כמה וכמה מעלות, ובמשך הזמן תכיר בהן. ועל ידי ההתיידדות יתווסף גם בשלמותה-היא.

וככל שתסביר לעצמה יותר הנקודה האמורה, תקל עליה ההתיידדות ותחלוקי ההתבודדות, וכבר הודיעו חז"ל "קנה לך חבר".

במה שכותבת אודות שידוך, שכמה פעמים הציעו לה, ואחר כך לא בא לפועל - הנה כיוון שעליה ללמוד משך זמן בסמינר, בטח כשיתקרב המועד לגמר לימודיה יזמין לה ה' יתברך שידוך המתאים לה.

בברכה לבשורות טובות ולחג פסח כשר ושמח.